

AKTIVIZÁLÓ PARKREHABILITÁCIÓ

A Népliget értékalapú, fokozatos megújítása

PARKHASZNÁLATI ATTITÜDŐK

Kutatás a Népliget megítéléséről és a parkhasználók viszonyulásáról

A pályázat előkészítése során végzett kutatások rámutattak a rossz közbiztonság kérdéskörének fontosságára – a kvanitív kutatásból azonban nem derült ki, pontosan miben rejlik a parkhasználatához kötődő egyéni félelemérzet. Bár egy park megítélése gyakran nem független objektív környezeti tényezőktől, mégsem egyszerűsíthető le pusztán ezek összességére. Egy parkról alkotott kép mindig őrzi az egyén szubjektív tapasztalatainak lenyomatát.

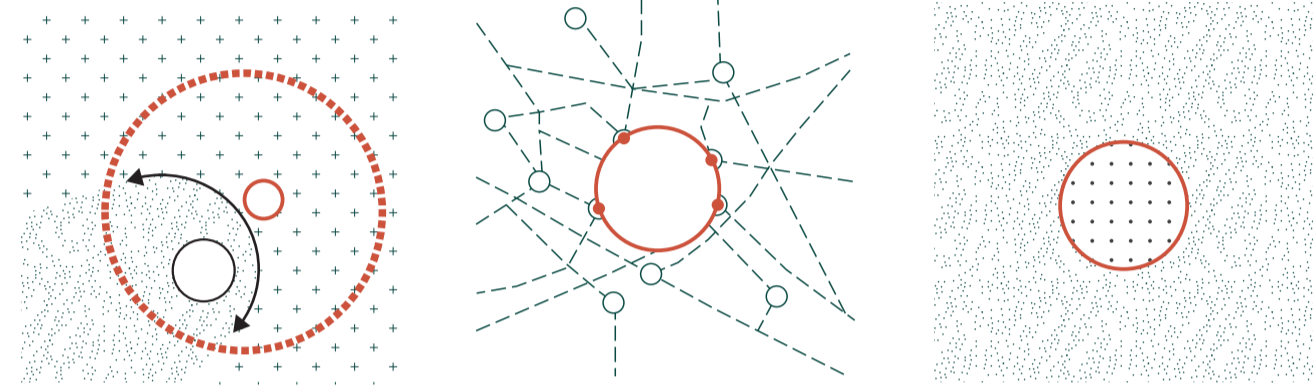
kidolgozását egy kvalitatív módszerekre épülő designkutatás előzte meg, amely kutatás középpontjában annak mélyebb megértése állt, milyen parkhasználati viszonyulástípusok lehetnek relevánsak a Népliget megújításakor.

A kutatás keretein belül 15 jelenlegi, illetve potenciális parkhasználóval, és 5 olyan szakemberrel folytattunk félig strukturált mélyinterjúkat akik valamilyen formában kötődnek a Népliget jelenéhez. A beszélgetések fókuszában a biztonságkereső és veszélytűrő magatartás megismerése állt, ami alapvetően befolyásolja az egyén parkhasználati attitűdjét is.

Azért, hogy az emberek parkhasználatához, így a Népligethez való viszonyulását, a közbiztonság kapcsán felmerülő esetleges félelmeket és azok mibentétét mélyebben megértjük, koncepciónk

A KUTATÁS FŐBB MEGÁLLAPÍTÁSAI

Városon belüli elhelyezkedés vélt információi alapján

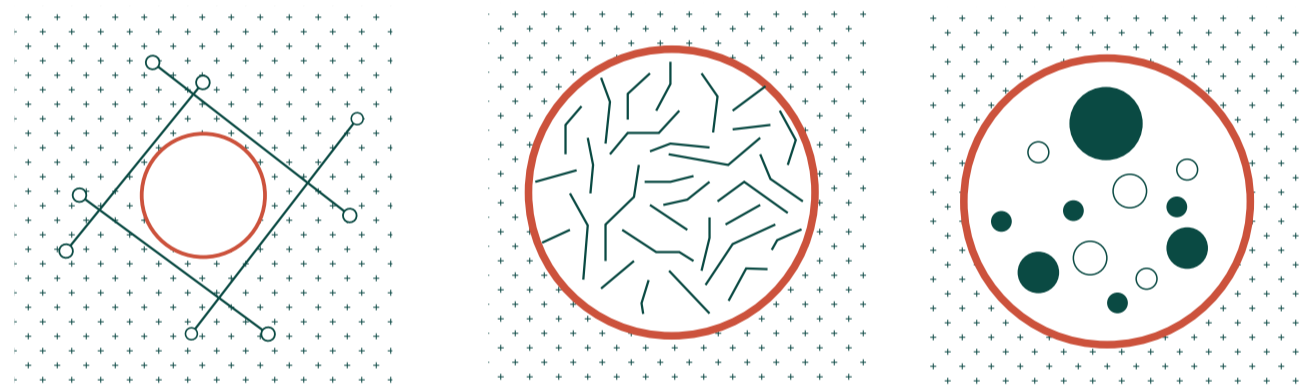

A környékbeliek a város közepének érzik a Népligetet, a város többi részén lakók mentális térképén azonban leszakadó külterületként van jelen a terület.

Bár a közlekedési hálózat megfelelő kapcsolatot biztosít a város és a park között, a belépési pontok definiálatlansága miatt a terület elérése kedvezőtlen.

A környező szociális és városi textúra erősen befolyásolja a terület megítélését és a városiakok mentális térképén való elhelyezkedését.

Parkon belüli helyek vélt információi alapján

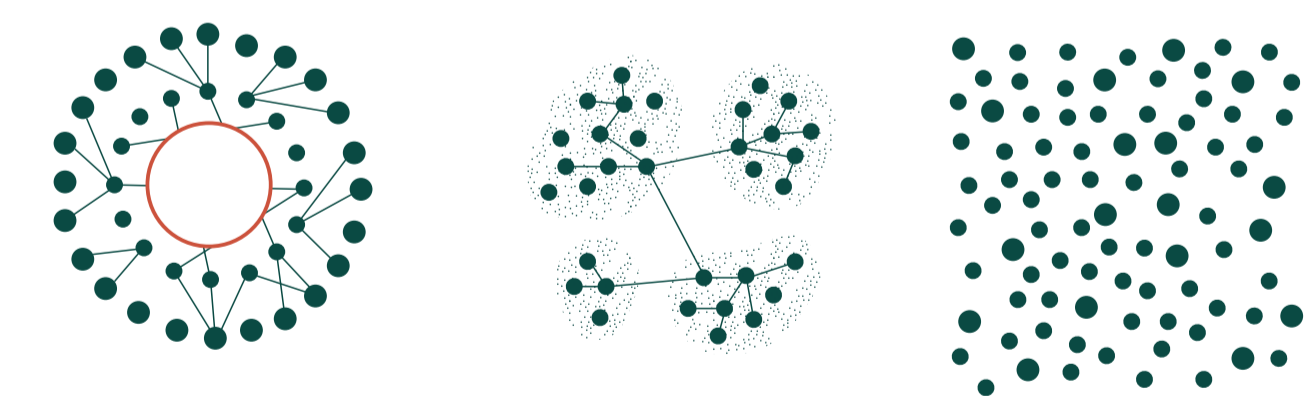

A parkon belüli tájékozódást az erre kijelölt információs rendszer és strukturált infrastruktúra hiányában a ligeten kívüli (városi léptékű) terelemek segítik.

A belső úthálózatok értelmezhetetlenség, sok esetben nem vezetnek sehová, irányultságuk nem megfelelő.

A rendszeres sétálókat a fák vagy nem üzemelő intézmények, saját maguk által létrehozott jelrendszerük alapján tájékozódnak.

Vélt és valós Népliget - viszonyulás és használat

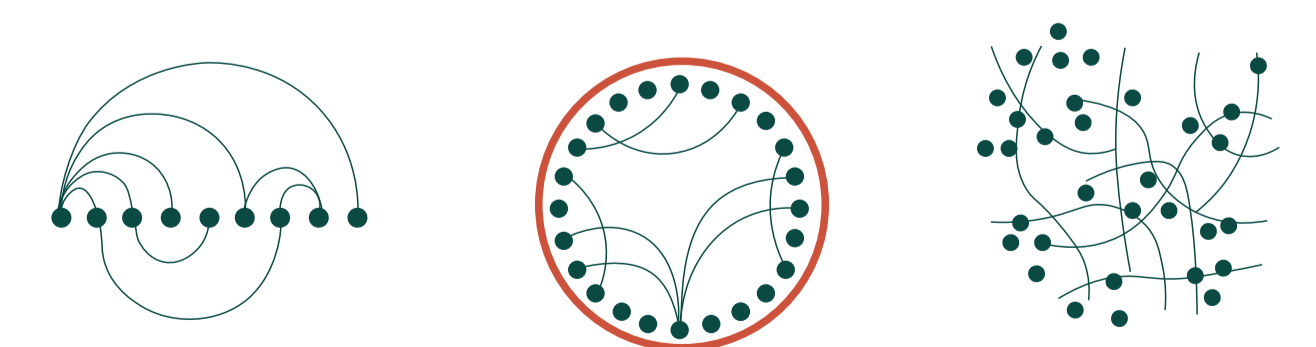

A Népliget megtapasztalásától leginkább a szóbeszéd tartja vissza a városlakókat. Az első használatnál a tapasztalás jellemzően pozitív meglepetés.

Pozitív megítélése az érintetlenséghez, természetességhez, a múlt elhagyott elemeihez kapcsolódik.

Bár az alapvető infrastruktúra hiánya jelentősen észlelhető, funkciója pont a funkciótlanságából ered jelenleg. A Népliget az időtlenség tere.

köz-biztonság - percepciói és megéltések

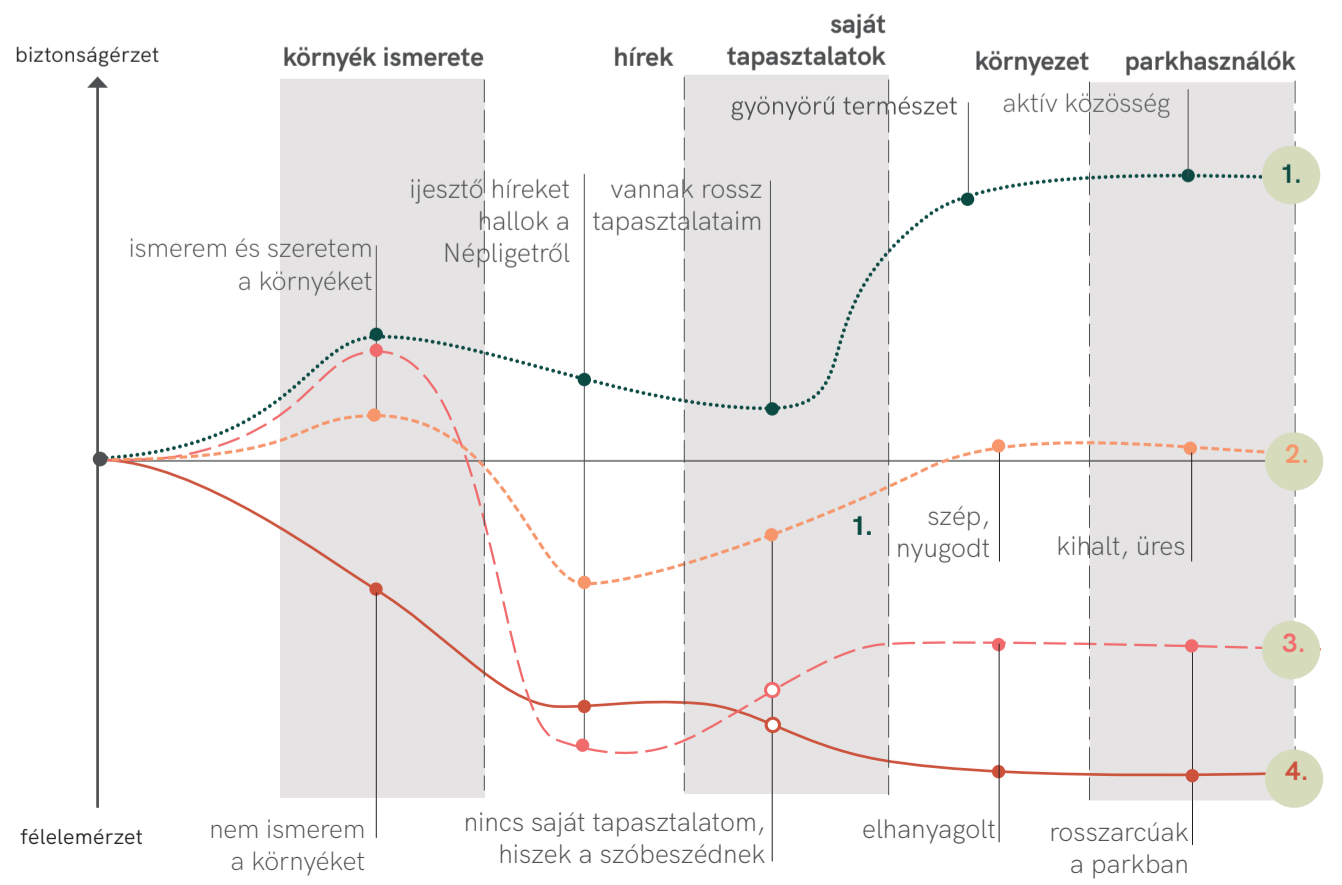
A félelemérzet a szóbeszédrel mélyen beépül, így gátolja a saját tapasztalatok szerzését. A rémtörténetek a használatnál pozitív élményekkel felül tudnak irdoni, de használatig nagyon nehéz eljutni.

A parkba látogatók nagy része inkább a peremen marad, mert tartanak a belső részekétől. A köztörténetek a használatnál a parkot éjszaka nem használják, mert ösztönösen óvakodnak sötétől.

Biztonságérzetet teremt, ha a területet rendszeresen használják, van működő hálózat a parkban és ott időt töltő közösségek.

Különböző viszonyulások a parkhasználat viszonylatában

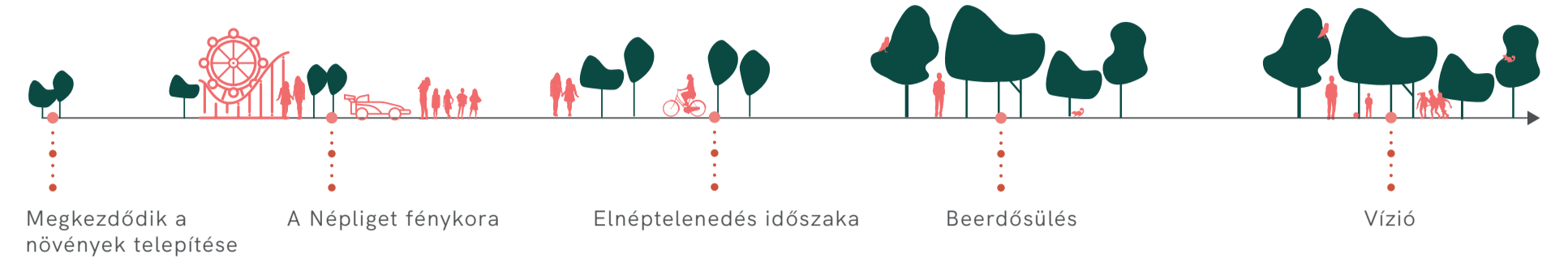
Különböző viszonyulások szerinti idézetek az interjúkból

- 1. Népliget rajongó - annyit időt tölt a parkban, amennyit csak tud. "Ha mind a kettő étel lenne, a Bikás park tarhonyás hús, a Népliget meg egy cézrsaláta."
- 2. Peremen maradó - csak a külső részein látogatja a parkot. "Napfényben egy nagyon takaros kis parknak tűnhet. Viszont én mindig igénykeztem nem olyan sok időt benne tölteni. Csak átmentem, meg kimentem. Nincs túl jó hire és nincs túl jó környékem sem."
- 3. Távolsgártartó - elkerüli a parkot, hisz a szóbeszédnek. "Másoknak a 8 kerület "teljesen szürreális" veszélyes hely, de én teljesen biztonságban érzem magam. Ebben a házban viszont azt gondolok az emberek, hogy a Népliget veszélyes pedig konkrétan Budapest gettója ez a ház. Szóval ha itt azt mondják, hogy a Népligetben veszélyes dolgok vannak, akkor azt elhiszem nekik."
- 4. Elkerülő - nem ismeri a parkot, de rossz véleményrel van róla. "90%-ban hallottam rossz dolgokat, közlekedtem mellette. Nagyon sok személyes élmény nincs velem. Nincs ismerősöm, aki odajárna."

NÉPLIGET TÁJÉPÍTÉSZETI ÖTLETPÁLYÁZAT
TERVPÁLYÁZATI DOKUMENTÁCIÓ
ÁTTEKINTŐ LAP
TERVPÁLYÁZAT KIÍRÓJA:
BUDAPEST FŐVÁROS ÖNKORMÁNYZATA

RAJZSZÁM: 2
MÉRETARÁNY: 1:5000
DÁTUM: 2023. JANUÁR
1052 BUDAPEST, VÁROSHÁZ U. 9-11.

KONTEXTUS

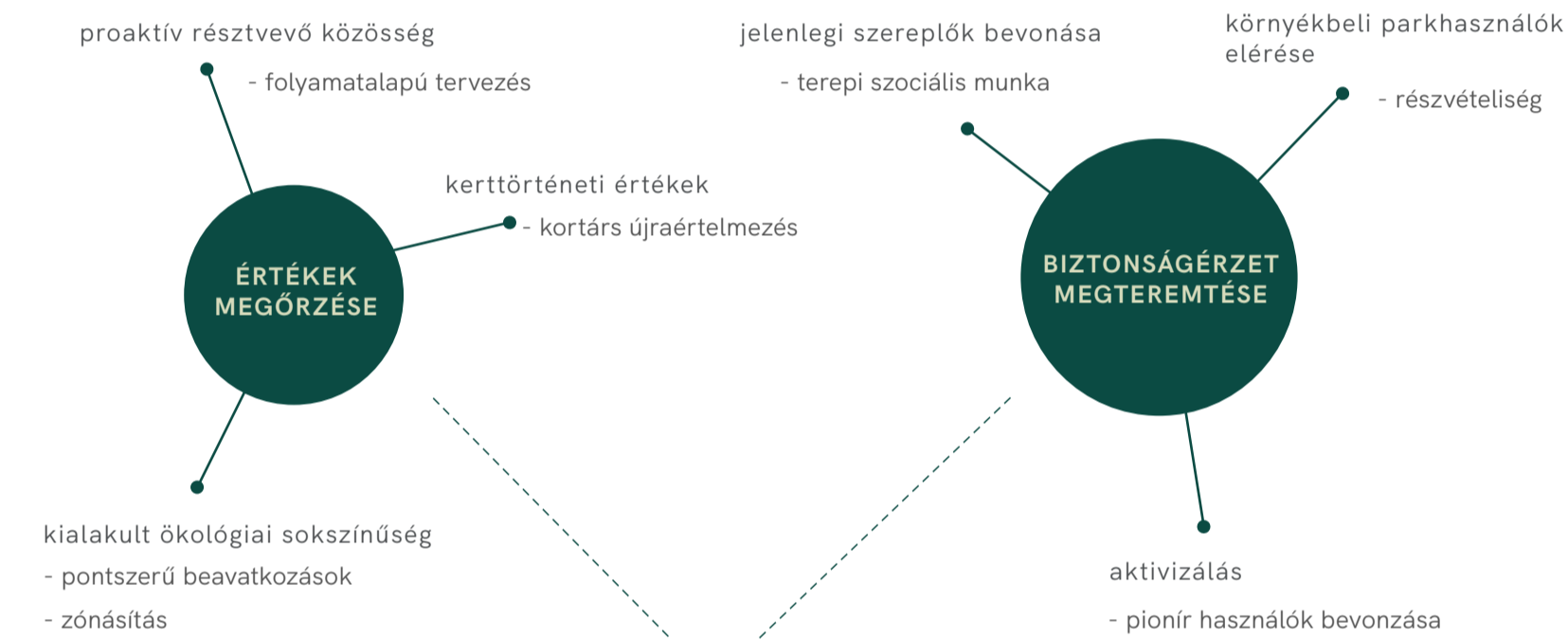
Városi szintű erőforrás-racionalizálás

A korábbi évtizedekhez képest a globális ökológiai-társadalmi-gazdasági válsághelyzetek idejét éljük, a tervezettséggel szemben egyre inkább a folyamatos kríziskezelésre és alkalmazkodásra kényszerülünk. Egyre több erőforrást kell katasztrófhelyzetek gyors kezelésére fordítanunk, hogy a megszokott jólétünket fenntartsuk, miközben globális civilizációnk egyre súlyosabb krízisbe kerül.

A kiszámíthatatlan körülmények erősen befolyásolják a városok működtetésének bevett gyakorlatait is. A különböző válsághelyzetek, legyen szó a globális krízisekről, vagy lokális a Népliget helyzetéről, jó kiindulópontot szolgáltatnak ahhoz, hogy

újragondoljuk esetünkben a várostervezés legalapvetőbb kérdéseit. Megnézzük, mi miért nem működik többé már a közterületek működésével kapcsolatban az eddigi hozzáállásunk alapján, hogyan változik a prioritás sorrend, milyennek kéne lennie az újnak.

A válsághelyzetek okozta körülmények egyben megtanítanak egy sokkal etikusabb tervezői gondolkodásra, miszerint hogy fokozatosan és valóban csak azt alakítsuk át, építsd, ami szükséges, csökkentve az emberi szükségletek megteremtésének ipari hátterét, energia- és forrásigényét, környezetromboló hatásait. Tervünkkel alternatívákat szeretnénk bemutatni arra, hogy ezt a gondolkodást hogyan lehet adaptálni egy top-down nagy léptékű parkfejlesztés esetében.

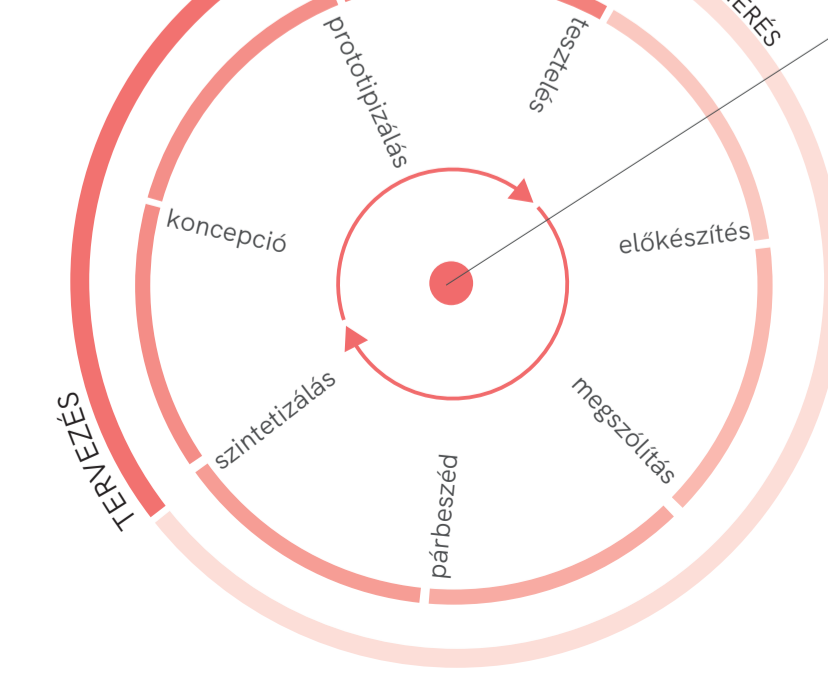

STRATÉGIAI ALAPELVOK

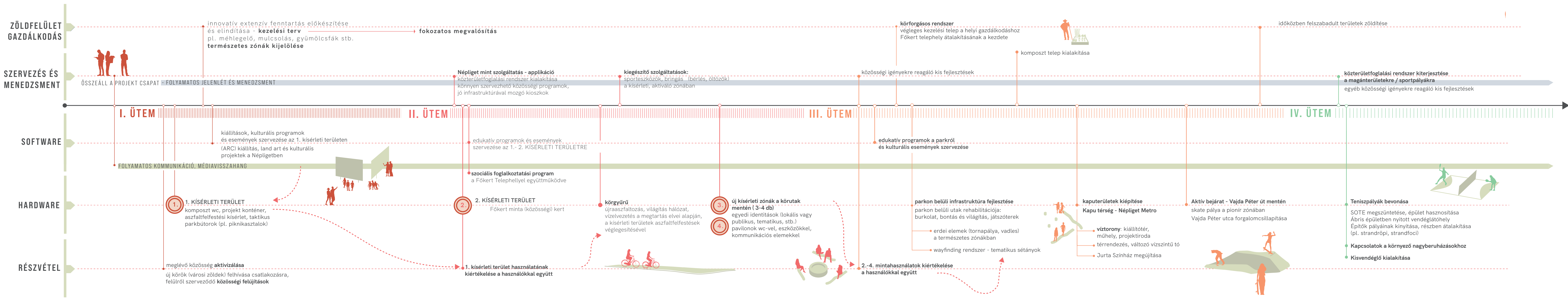
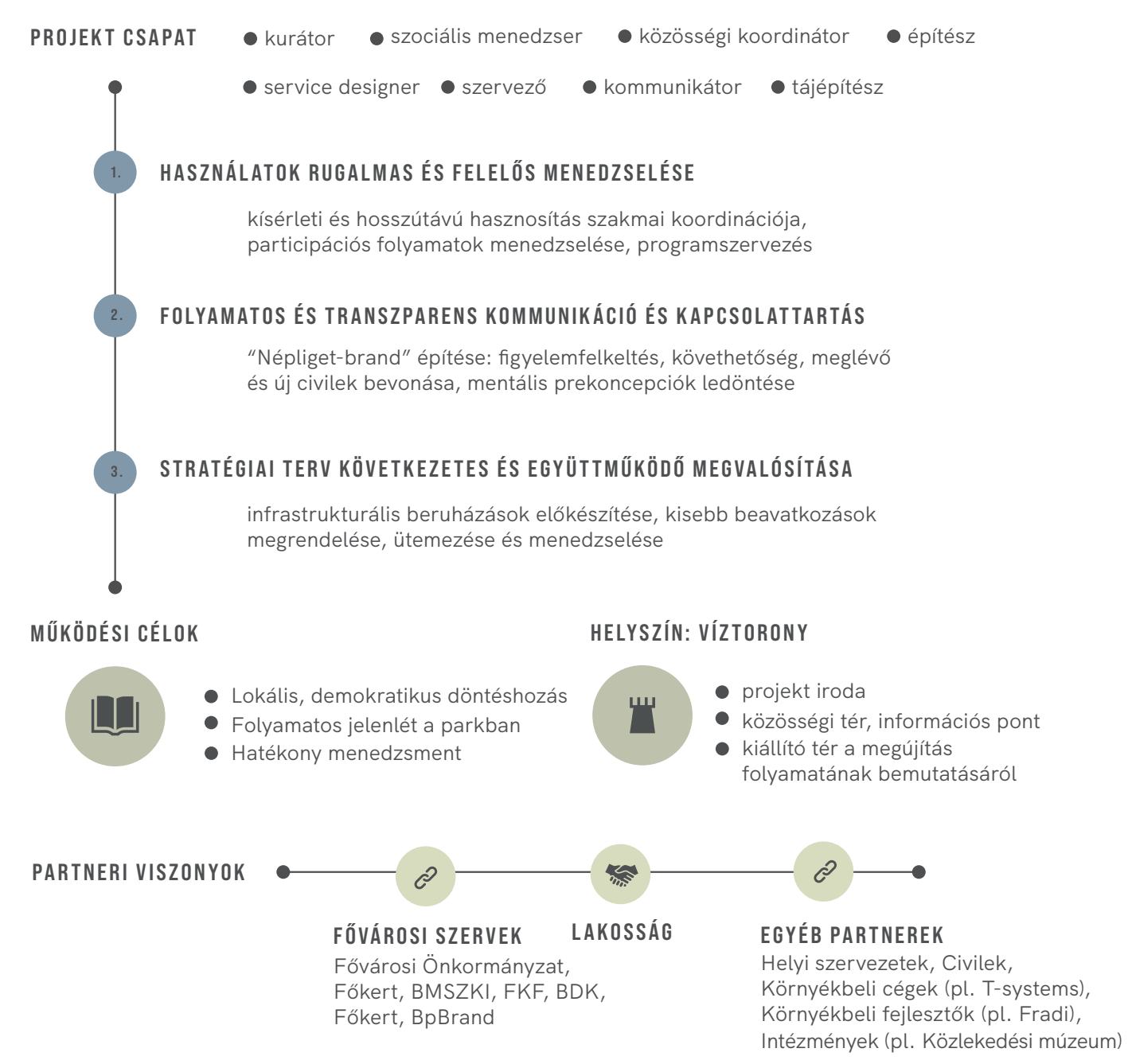
MÓDSZERTAN

Igény alapú, fokozatos, iteratív parkrehabilitáció

A tervezés során a Népligethez való viszonyulást, az emberek parkhasználati kontextusú félelem- illetve biztonságérzetének megértését céloztuk. Ez a típusú mély megértés garantálhatja, hogy a Népliget értékmegőrző fejlesztése során később kidolgozott, majd implementált fejlesztések valóban a parkhasználók által is vágyott megoldások legyenek.

Legfőbb célkitűzésünk, hogy megismerve ezeket az igényeket, az aktuális válságokra reagálva egyben megoldást keressünk a megjósolható jövőbeli krízishelyzetekre és erőforráshiányból fakadó problémákra. A válságok mélyülésével a rehabilitációra szánt források rendelkezésre állása még kiszámíthatatlanabbá válhat a jövőben. Ebben a helyzetben a fokozatosság, a kis léptékű beavatkozások elősegítik, hogy a rehabilitáció minél hamarabb elkezdődhessen. Mindemellett segítenek abban is, hogy a park megítélésének változását monitorozza, folyamatos iteráció mentén igényalapúvá váljon a hosszútávú fejlesztés, ami a menedzsment szempontjából kockázat- és költségcsökkentést is jelent.

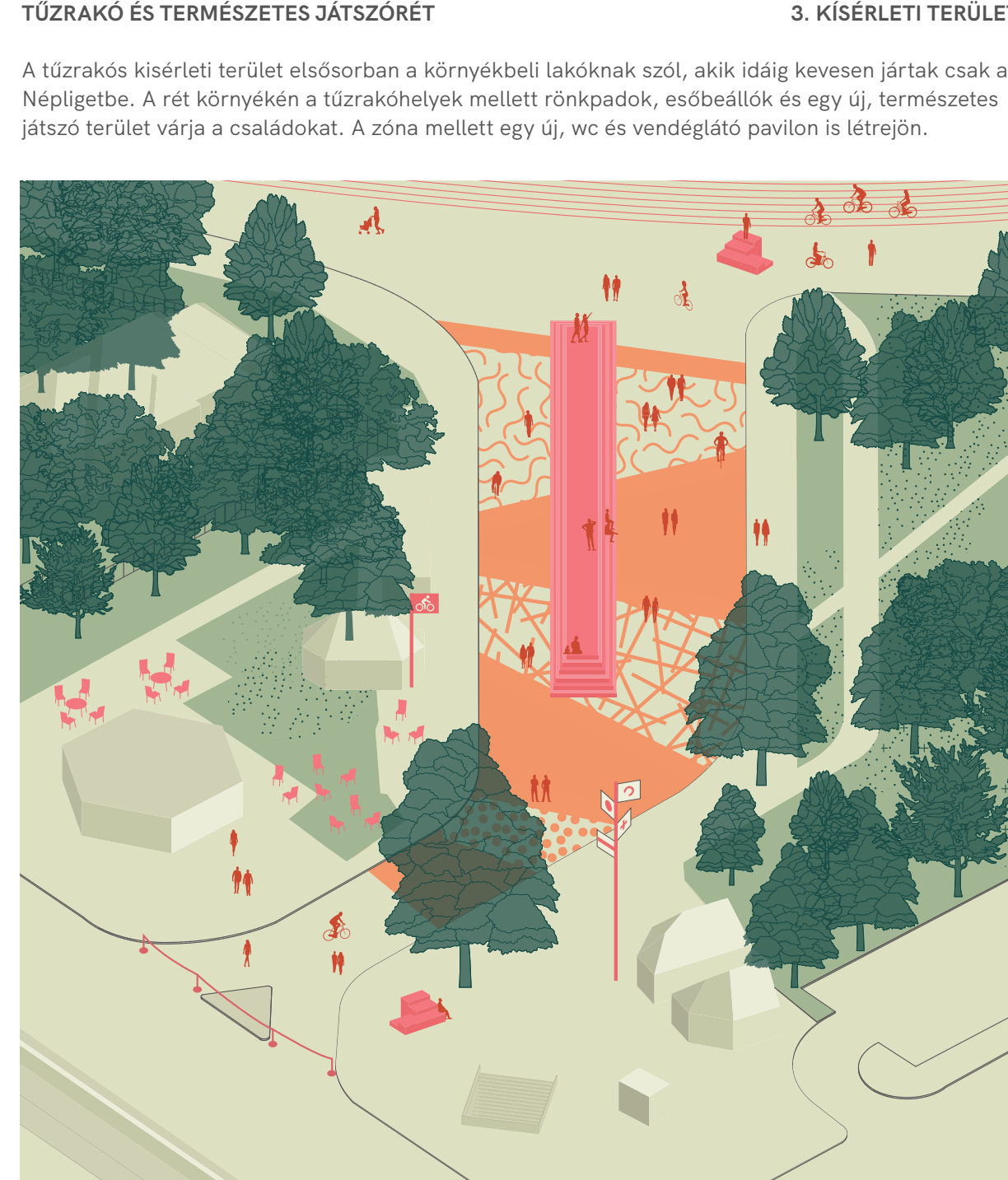
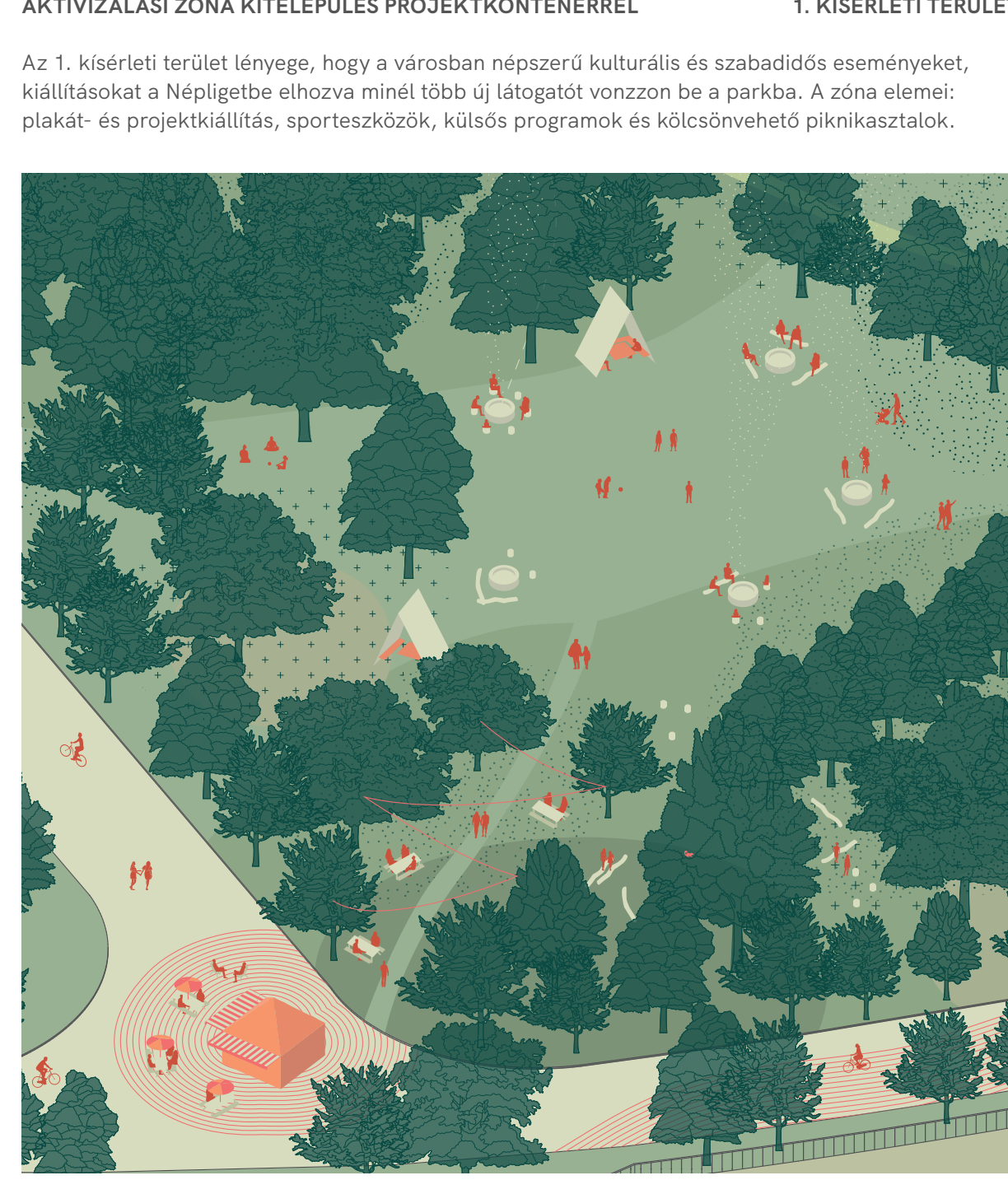

ÜTEMEZETT AKCIÓTERV

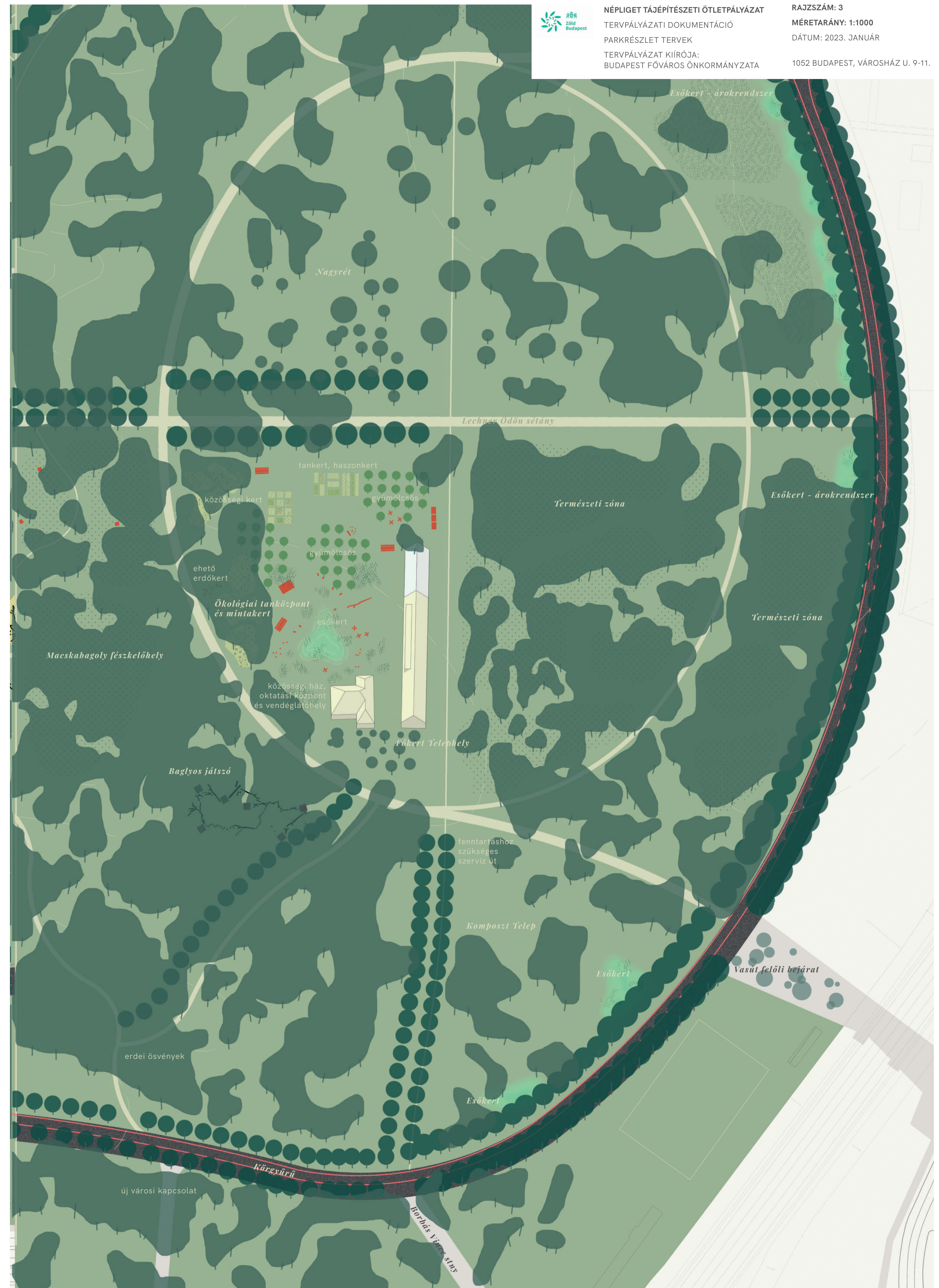
Rövid- és hosszútávú fejlesztések részletes átmenet

Konceptióknak egy folyamat alapú, kisebb léptékű beavatkozásokra fókuszáló, egymásra épülő reflektív fejlesztési tervet vizionál. Emiatt a fő hangsúly az értékekre épülő keretrendszer kialakítására és a kísérleti használati folyamat elindításának részletes megvalósítására fektetők, egyfajta akcióterv. Pályázatok ugyanakkor tartalmass egy hosszútávú kottázást is, a park megfelelő működéséhez szükséges, költségtérő infrastruktúrális átálakításokkal, de ezek pontos milyenségének meghatározását a kísérleti használat tapasztalatai segítik majd.

A park térszervezésének legnagyobb kihívása az aktivizálás elősegítése olyan módon, hogy a természeti értékek és a jelenlegi nyugalmaság is megmaradjon. Ezért a park területét két részre osztottuk, az aktív, városias körögürre és a természetközeli betód zónára. Az aktivizálás kívülről befelé történik. A park külső részei nagyobb biztonságérzetet nyújtanak környezetpszichológiai szempontból, így ide vonzhatók be legelőször az emberek, majd ahogy kimerik magukat, úgy merészkednek egyre beljebb.

A II. ütemben elkezdődik a park legfőbb megújítási pontjának a fokozatos rendbetele. A buszvégállomás helyén egy látványos térinstalláció jön létre, amit aszfaltfésítés, mozgatható burkolat, kerekpáros és Népliget arculati elemi egésztenek ki.

AKTIVIZÁLÓ PARKREHABILITÁCIÓ

A Népliget értékalapú, fokozatos megújítása

NÉPLIGET TÁJÉPÍTÉSZETI ÖTLETPÁLYÁZAT

RAJZSZÁM: 4

TERVPÁLYÁZATI DOKUMENTÁCIÓ

DÁTUM: 2023. JANUÁR

RÉSZLETRAJZOK

TERVPÁLYÁZAT KIÍRÓJA:

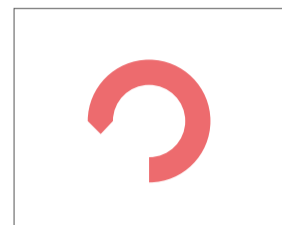
1052 BUDAPEST, VÁROSHÁZ U. 9-11.

BUDAPEST FŐVÁROS ÖNKORMÁNYZATA

KÖRGYŰRŰK

Aktív, városias útvonalak a pionír használatoknak szóló funkciókkal.

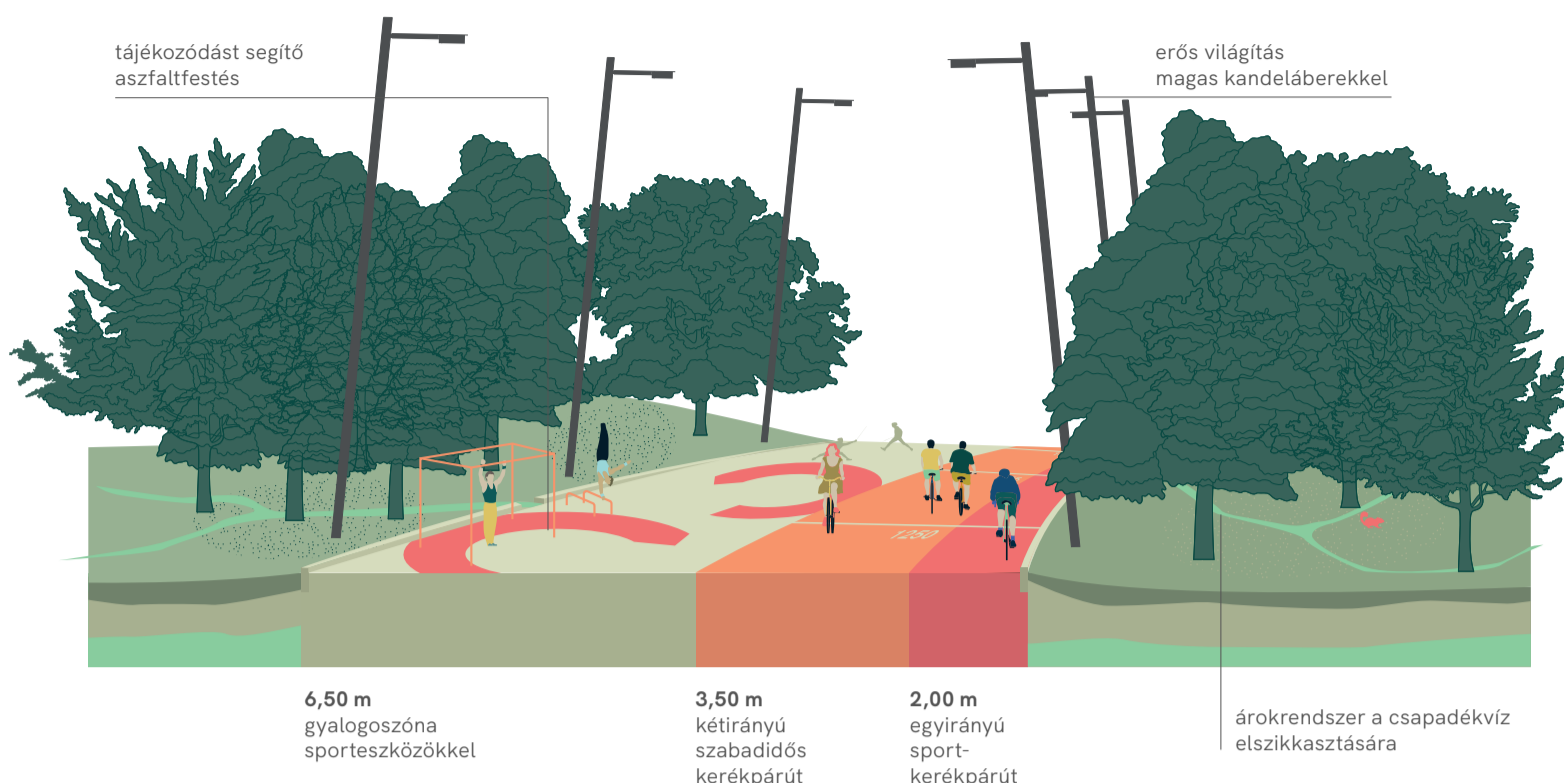
Az aktív körgyűrűk kialakítása a parkrehabilitáció első lépéséi között van. Az aszfaltutakra fűződnék fel a pionír használatokat bevonzó sportinfrastruktúrák, beleértve a körgyűrűn kijelölt különböző sebességű kerékpárutakat.

Ölgeti körgyűrű

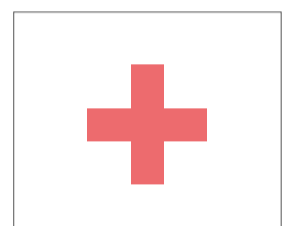
Újleteti körgyűrű

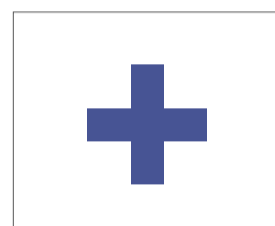
SÉTÁNYOK

Tájékozódást segítő, kiemelt útvonalak a parkon belüli funkciók elérésére.

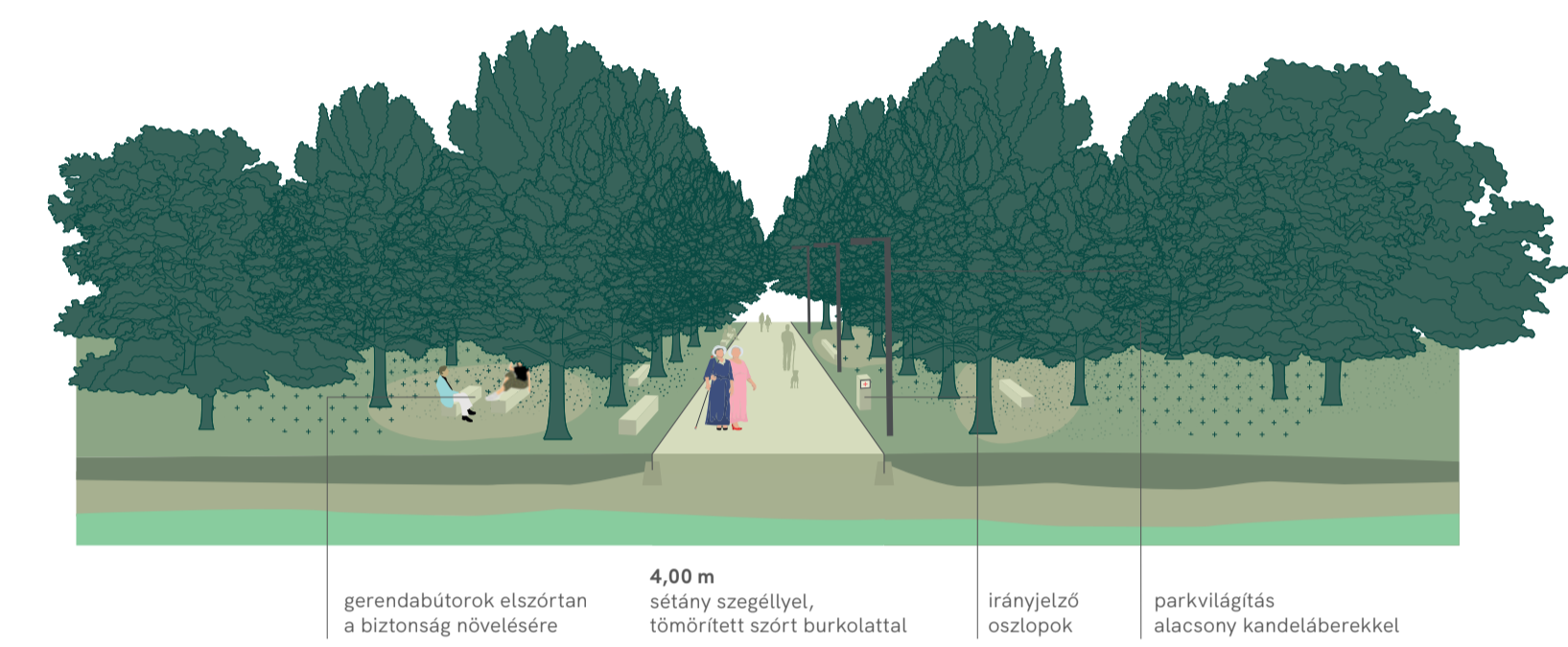
A belső sétányok a meglévő, történeti útvonalakat követik és értelmezik át a mai igények szerint. Az egyértelmű vonalvezetés segíti a parkhasználat eligazodását, a gerendapadokról figyelő szemek pedig biztonságossá teszik a közlekedést.

Ölgeti keresztút

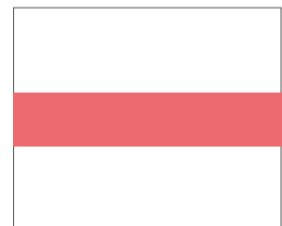
Újleteti keresztút

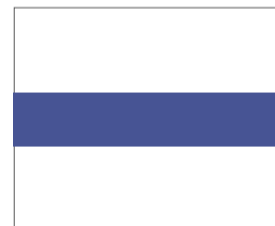
ÖSVÉNYEK

A park belső szabadidős útonaljai. Jelszó: „vedd fel a bakancsd”.

A Népliget sűrű lombjai között az ösvények mutatnak irányt a futáshoz és természetjáráshoz. A különböző burkolatú sétautakra fűződnék fel az erdei játszótérek és a természeti zónák, a mozgás mellett pedig tájékozódhatunk az élővilágról is.

Ölgeti sétakör

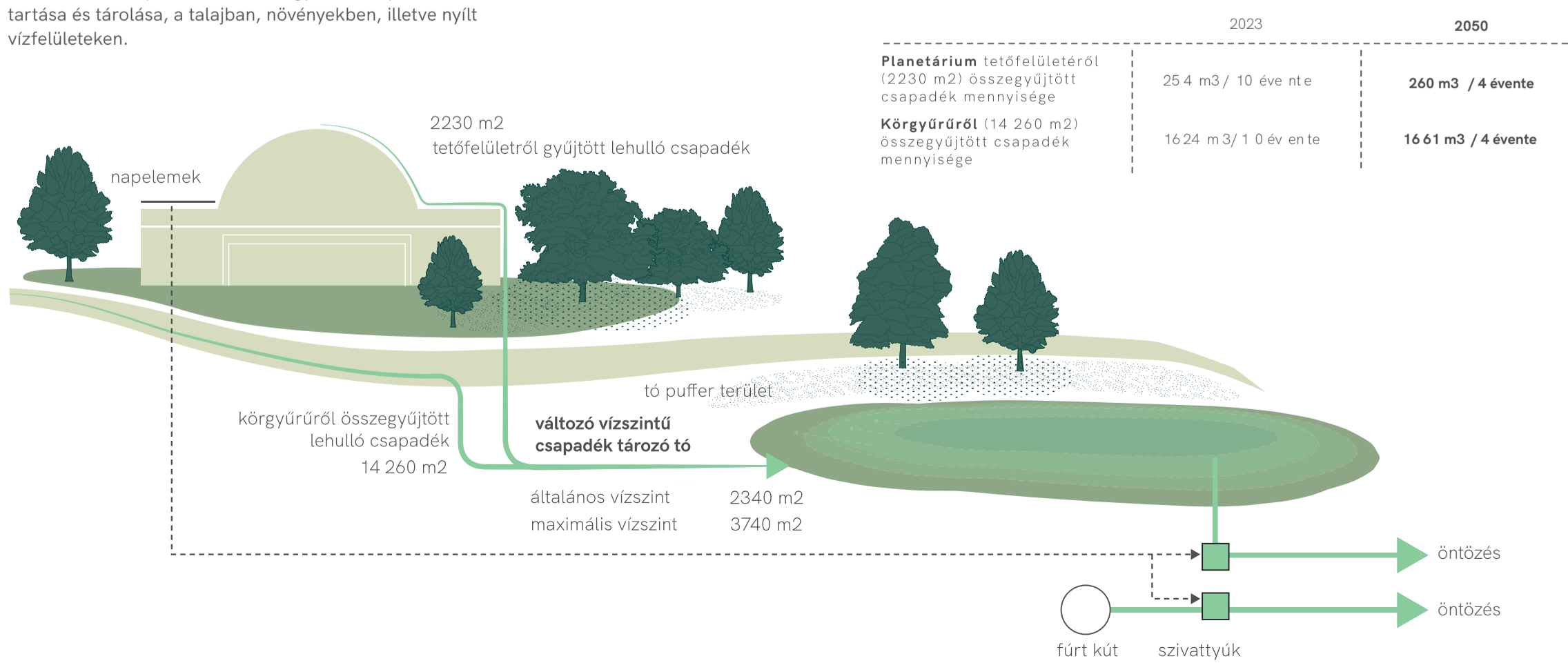
Újleteti sétakör

CSAPADÉKVÍZ - MENEDZSMENT

A víz, mint erőforrás használata a klímaadaptáció érdekében.

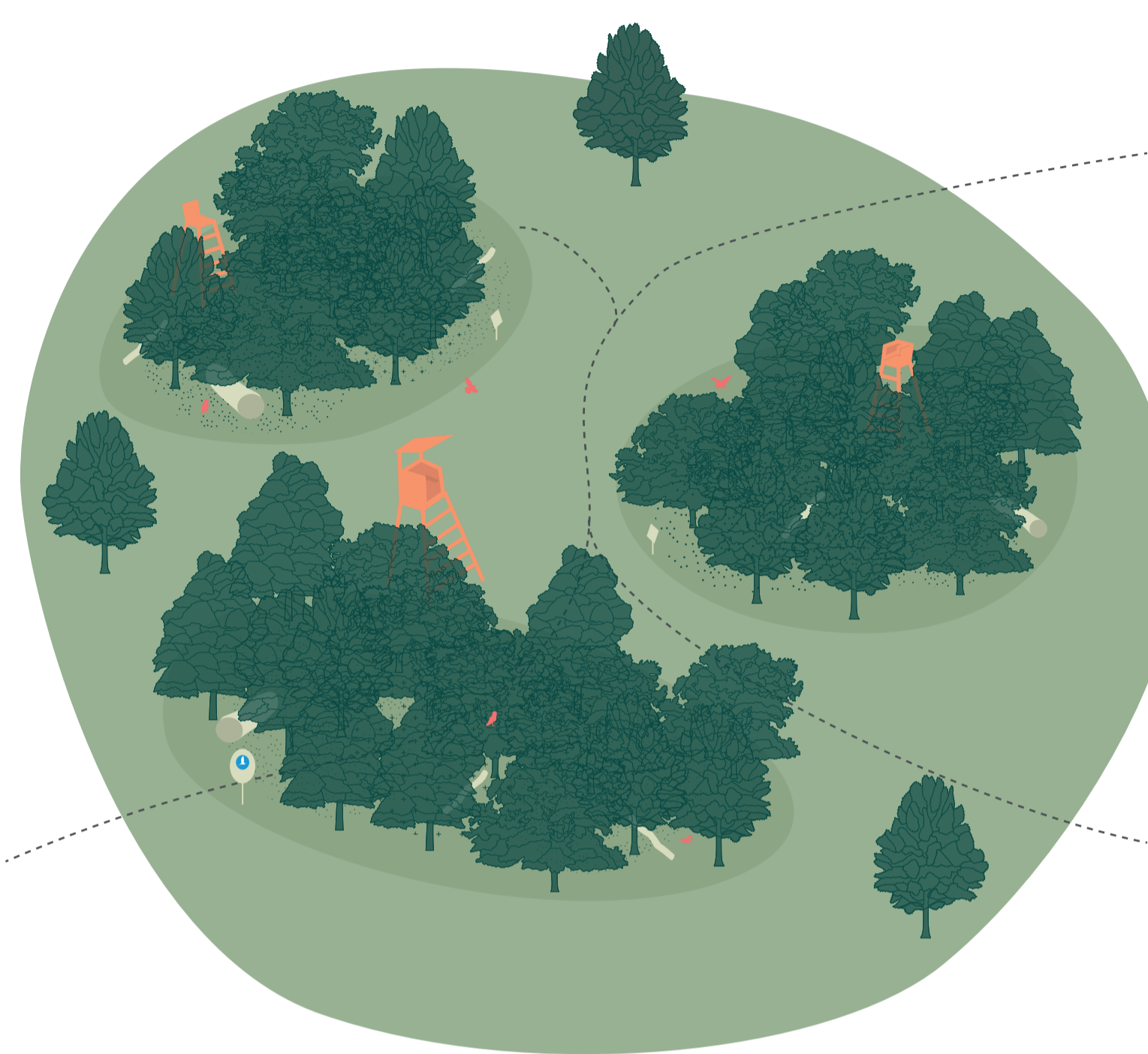
Vizgazdálkodás szempontjából a terület két részre osztható, a zöldfelületekre illetve a burkolt felületekre hulló csapadéka. A kék-zöld-szürke infrastruktúra tervezése során, nemcsak a jelenlegi meteorológia eredetű tervezési paramétereket szükséges figyelembe venni, hanem legalább egy felújítási periódusra előre tekintve 25-30 évvel későbbi klimatikus viszonyok okozta kihívásokra is fel kell készíteni a parkot. Mindezek miatt célt a területre hulló extrém csapadékok minél nagyobb arányú területen tartása és tárolása, a talajban, növényekben, illetve nyílt vízfelületeken.

TERMÉSZETI ZÓNÁK

Az állat-és növényvilág nyugalomának a területei, amik merengésre hívnak.

A természeti zónákban kibontakozik a Népliget erdő-énje. A területek határát táblák jelzik, a belépők pedig megcsodálhatják az itt jelenlét, a városban páratlan ökológiai gazdagságot. A kihelyezett táblák bemutatják a legfontosabb botanikai különlegességeket, a vadles-padokra felmászva pedig az állatok felszín feletti mozgását is végigkövethetjük.

A zónák működése

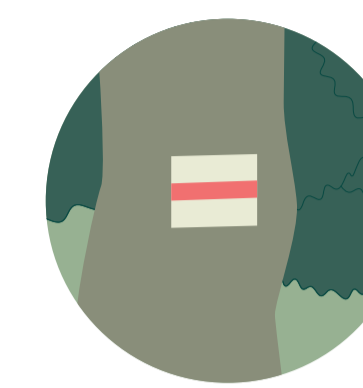
TERMÉSZETVÉDELMI TERÜLETEK

A természeti zónák idővel hivatalosan is Természetvédelmi területté válhatnak, így új szempontokra hívják fel a látogatók figyelmét.

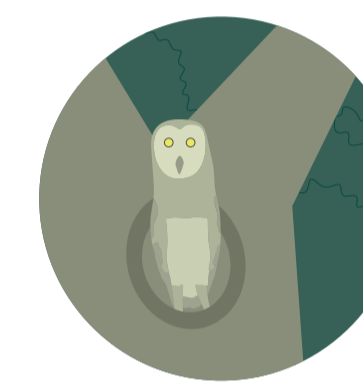
TÁJÉKOZTATÓ TÁBLÁK

A tájékoztató táblákon nem csak a növények és állatok nevei látszanak, hanem pl. vegetációs periódusuk is, így új szempontokra hívják fel a látogatók figyelmét.

KIJELÖLT ÚTVONALAK

A zónák környékén egyes útvonalak a kijelölt úthálózat részét képezik, így a sűrű erdőben járva sem téved el a látogató.

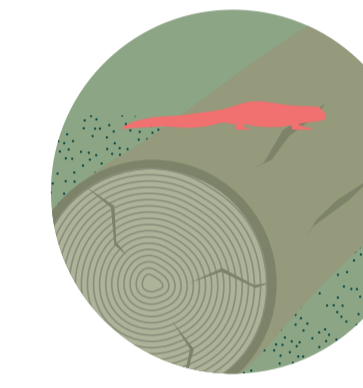
MADÁRVÉDELMI TERÜLETEK

A madárvédelmi területek is részei a természeti zónáknak. Itt külön jelzések hívják fel a vendégek figyelmét az eltárt viselkedésmódra.

VÉDETT ZÓNÁK

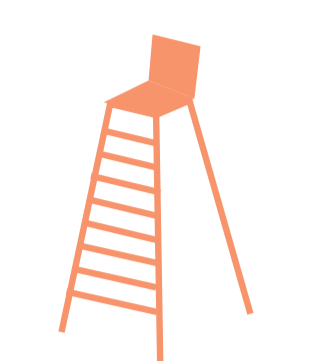
Egyes kisebb, igazán védett természeti zónáknak csak a határán állnak vadles padok, hogy onnan lehessen belesni a védett értékek közé.

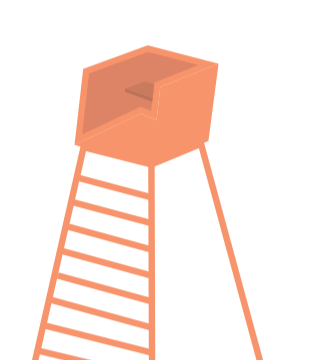
HOLT FÁK

A zónákban otthagott holtfák otthont adnak egyes állatoknak, miközben látványos adalékai is a területek történetének.

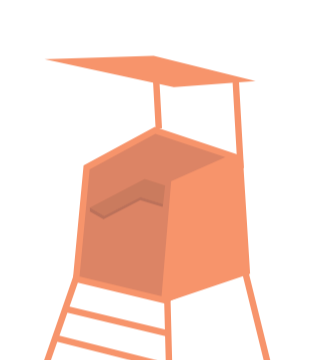
Vadles - padtípusok

vadles - szék

vadles - fotel

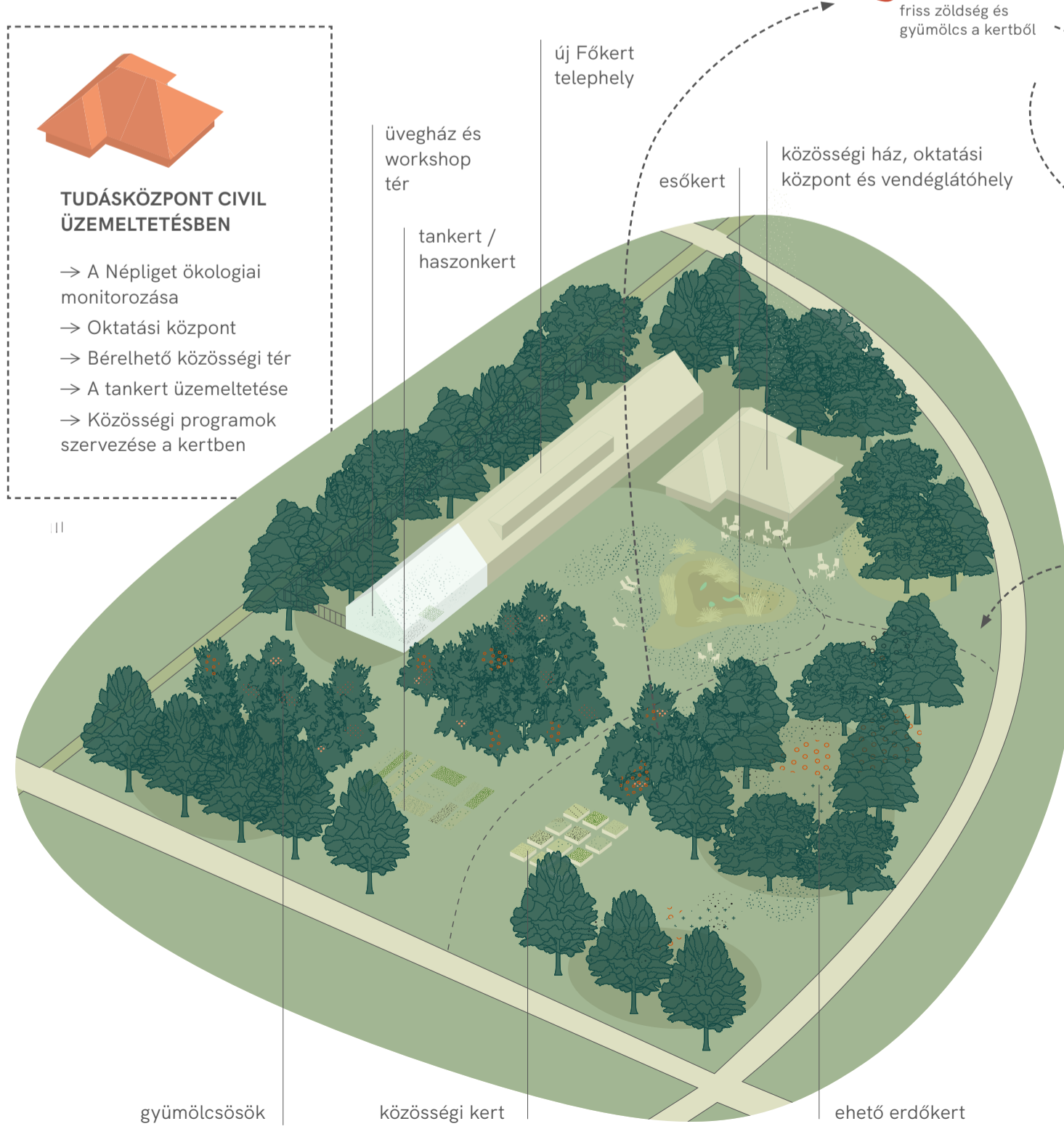

vadles - kanapé

ÖKOLOGIAI KÖZPONT

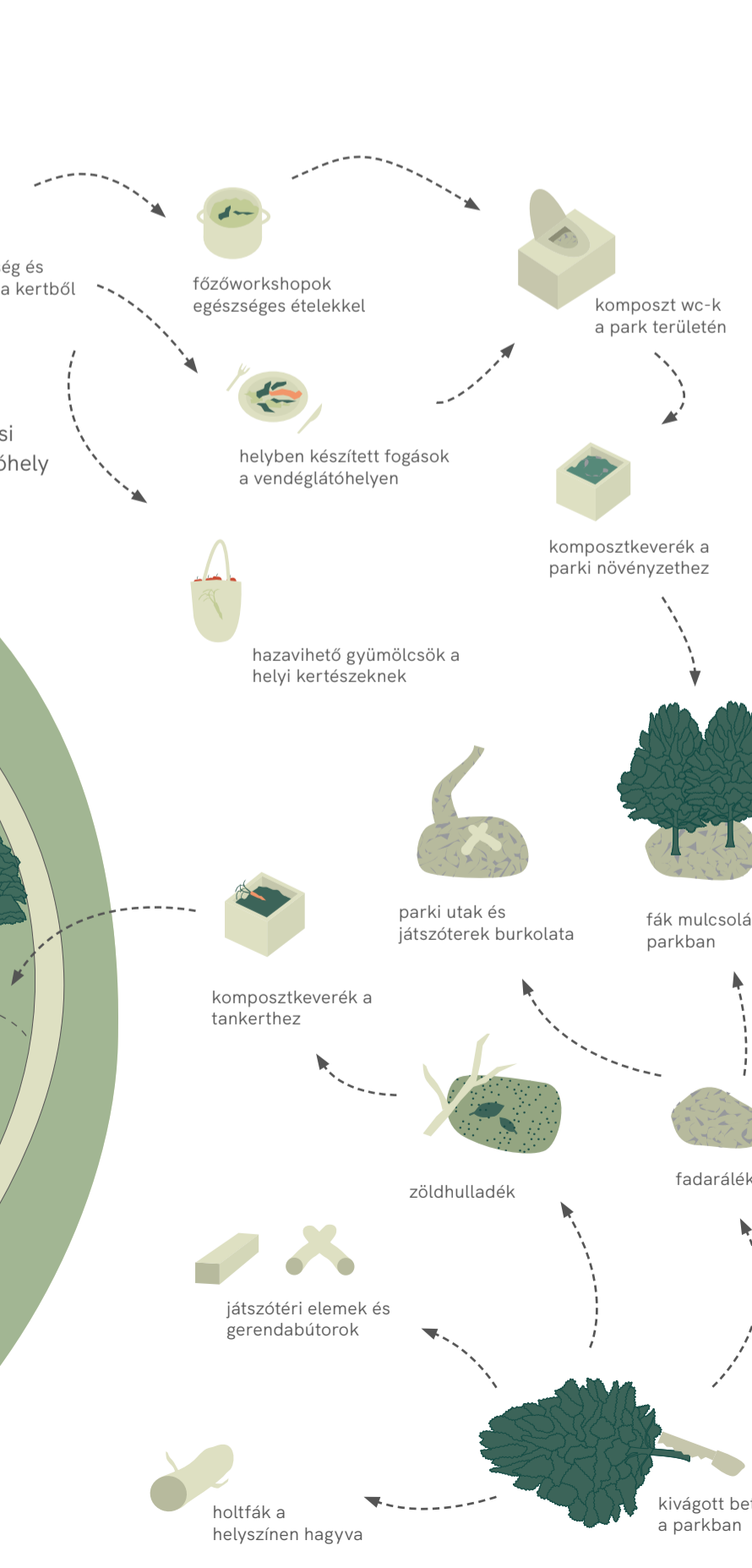
Tanulási központ és mintakert a fenntartható gazdálkodás körül.

Az ökológiai központ a jelenlegi Főkert telephely épületében jön létre, míg mellette a parkfenntartók egy új, korszerűbb épületbe költöznek. A központban kicsiben, mintaszerűen meg lehet ismerni az ökológiai (zöldfelület)gazdálkodást. Programokon, workshopokon keresztül lehetőséget ad az ökológikus gondolkodás népszerűsítésére, legyen szó vezetett sétákról a Népligetben vagy a kertben, kertészkedésről vagy a helyben termelt termékek ételként való feldolgozásáról.

ANYAGOK KÖRFORGÁSA

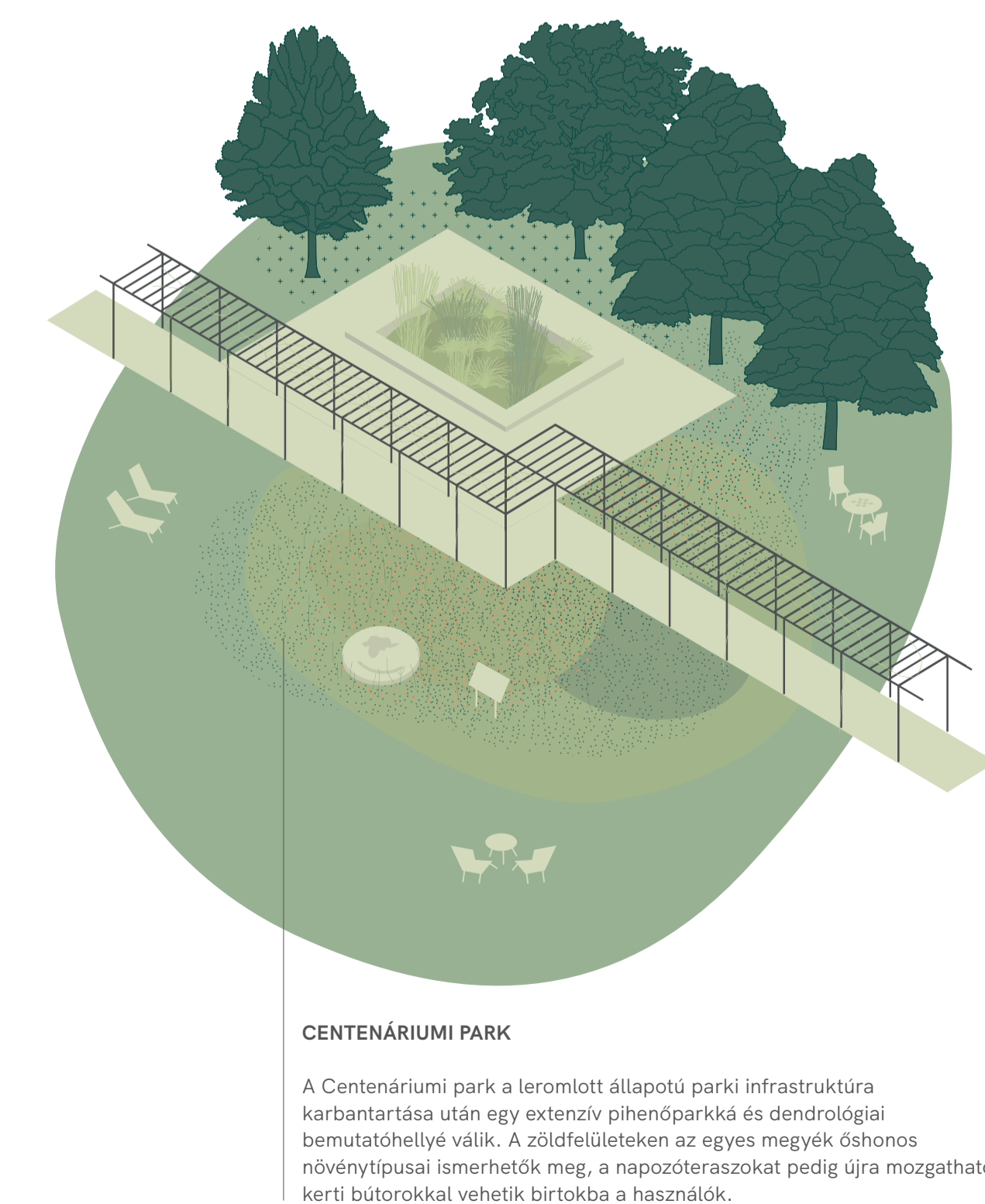
Természeti erőforrások helyben tartása az fenntartható parki ökoszisztéma érdekében

ÖKOLOGIKUS ZÖLDFELÜLET-GAZDÁLKODÁS

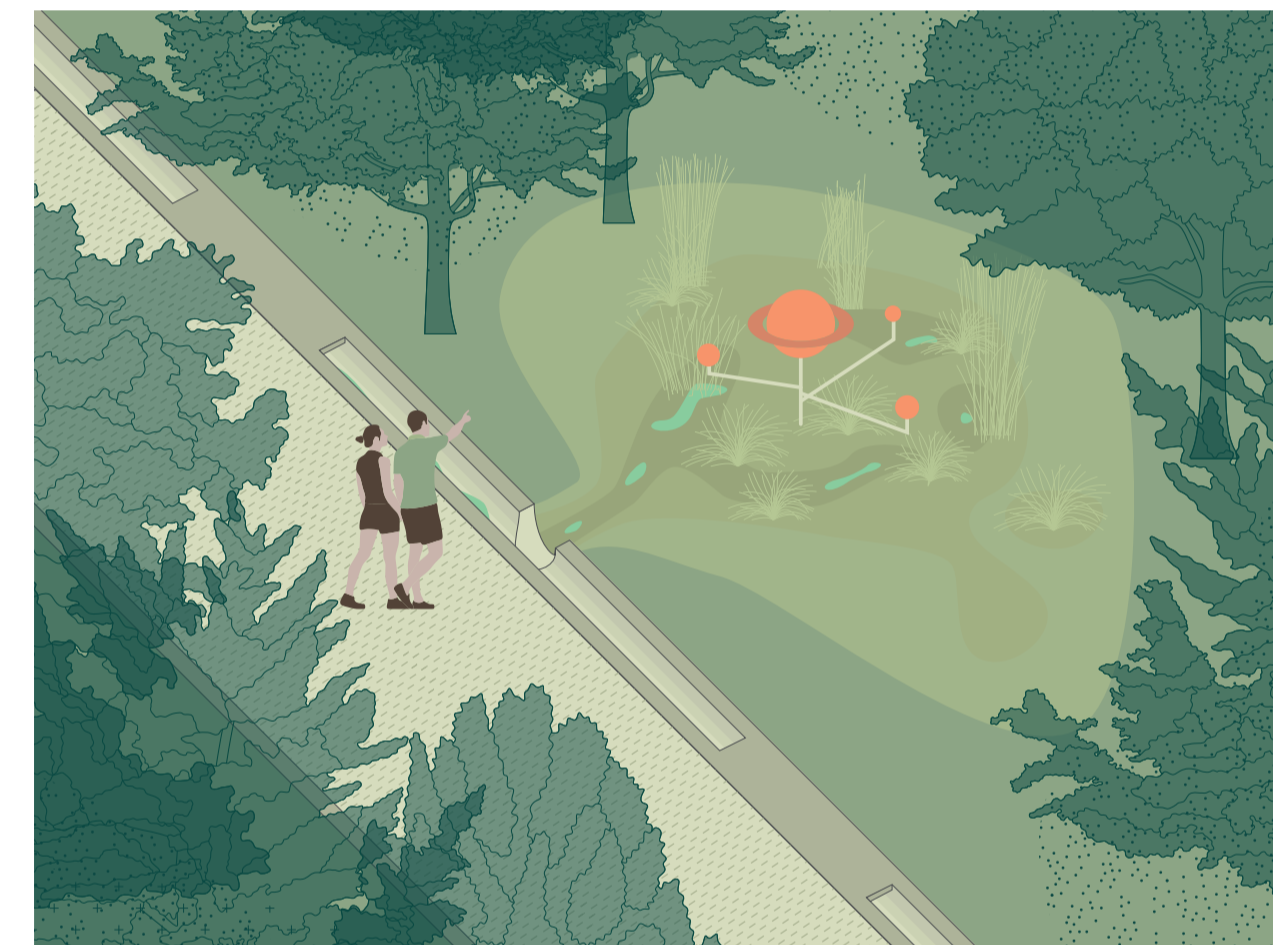
A történeti parkrészek újraértelmezése extenzív fenntartású zöldfelületekkel.

Az ökológiai válság mélyülésével átértékelendők a zöldfelületgazdálkodási módszerek, a történeti parkok tekintetében is. A vegetáció szempontjából a megőrzés illetve a biodiverzitás, és a többszintűs növényállományú területek növelésére fókuszálunk, olyan módon, hogy hosszútávon társulásokká alakulva, minél inkább önfenntartó és reziliens módon működhessenek. A történeti parkrészek a rehabilitáció során újfajta zöldfelület-gazdálkodás jelenik meg, ami gyakran a könnyebben fenntartható, és az élővilág számára is kedvezőbb extenzív fenntartást jelenti.

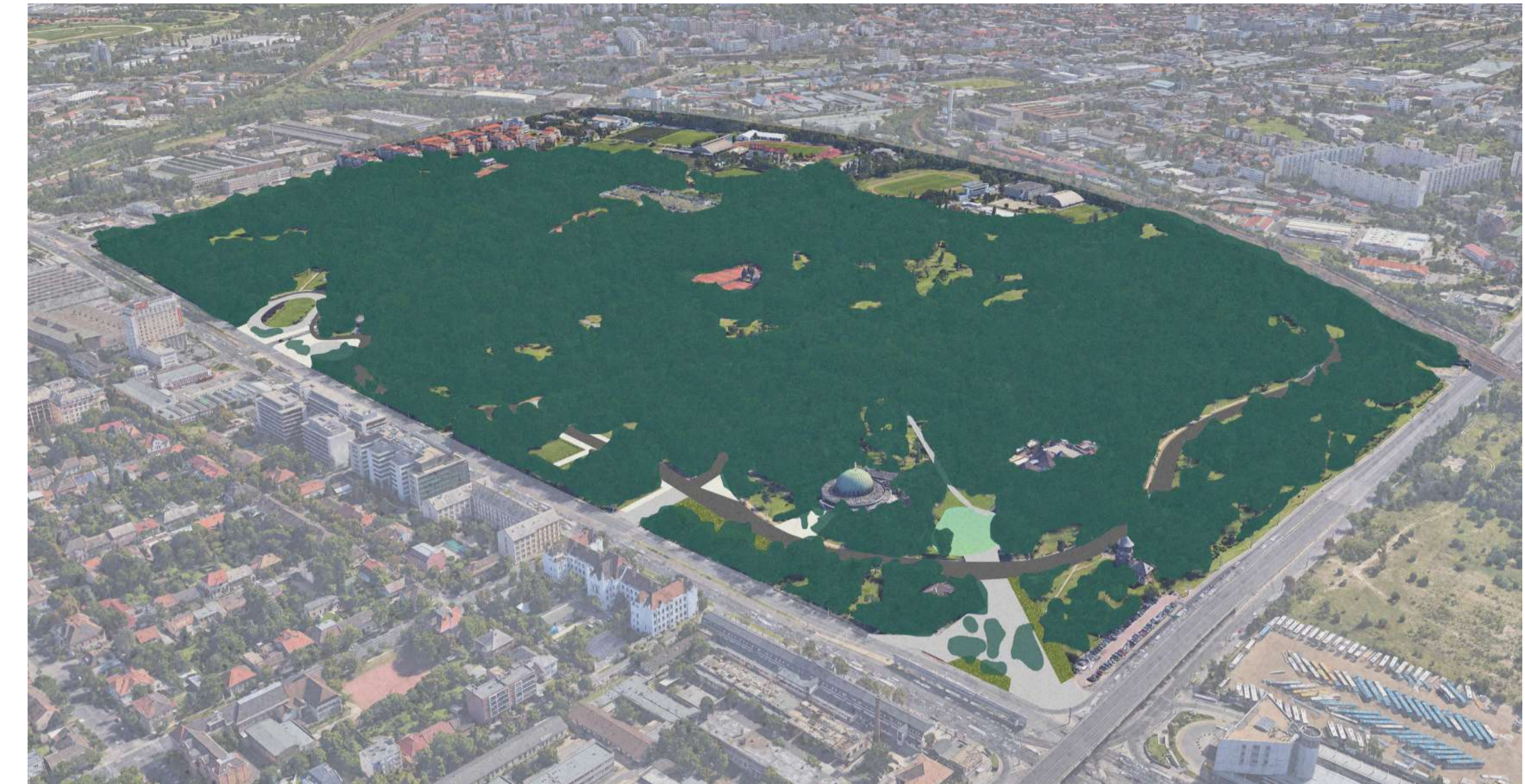

BAGLYOS JÁTSZÓTÉR

BOLYGÓ SÉTÁNY

A Bolygó sétány seprert beton burkolatára érkező csapadék az út keleti oldalán folyik egy hosszanti árokban, ahonnan a terepasztikákkal kialakított esőkert-árokrendszerbe, a bolygó installációk közé érkezik. A sétányt végigjárva a látogatók egyszerre ismerhetik meg a Naprendszer elemeit, és a kertekben kialakuló változatos növényvilágot.

1. MADÁRTÁVLA TI NÉZET

2. CSÚSZDÁS JÁTSZÓTÉR

A Népliget tervezett arculatának célja a használók városi természetéről alkotott képének újraértelmezése. Az arculat megjelenik az intenzív zöldfelületek által nyújtott térzetben, az információs rendszerben és berendezési tárgyokban. A tájékozódást és információtudást segítő grafikai elemek az erdei turistaösvények vizuális világára és logikájára reflektálnak. A cél, hogy a Népligetben járók élvezhessék a természetjárás hangulatát, ugyanakkor egy-egy részlet emléktessze őket arra, hogy még a városban vannak. Ez megnyilvánulhat ismerős elemek egy-egy tulajdonságának átvételében, legyen szó a formájukról, a színükről, vagy a méretükről.

3. NÉPLIGET TI

A Planetárium és a Jurta Színház között fekvő területen alakítottuk ki a változó vízszintű Népligeti tavat, amelyet a tetőfelületekről összegyűjtött csapadékvíz táplál. A víz ingadozásától függően a Planetárium előtti terület napozó rétként alakítottuk ki a tó felé nyúló pihenő stéggel. Erre a rétre nyílik a Planetárium új vendéglátó egységének kerthelyisége. Nagyobb esőzések alkalmával a tó szintje a stéget körülölelve töltődik fel.

4. AKTIVIZÁLÓ KÖRGYÜRÜK

A körgyűrűk mentén csoportosítottuk az aktív rekreációt szolgáló funkciók többségét. Sportolásra elsősorban a körgyűrű területét jelöltük ki, keresztmetszetét fejlesztve különböző sebességű zónákra a kerékpáros, gyalogos, futó forgalom és az egy helyben zajló aktivitások zavartalan egymás mellett működése érdekében. Míg a körgyűrű a legaktívabb zónaként értelmezhető, a további sétányok a park belső területein történő lassabb sétát, sportolást biztosítják.

NÉPLIGET APP

A körgyűrűk szélesebb területein olyan zónák kijelölését javasoljuk, ahová kiséptékű, rövid időtartamú közösségi, sport vagy kulturális esemény szervezhető. Ennek érdekében egy olyan digitális közterületfoglalási rendszer fejlesztését javasoljuk, ami a hagyományos eljárással szemben lehetőséget nyújt, hogy gyorsan, könnyen és foglalási díj nélkül lehessen programokat szervezni a projektcsapat jóváhagyásával.

